

T.C.
ÇEVRE VE ŞEHİRCİLİK BAKANLIĞI
Strateji Geliştirme Başkanlığı

7/10644 GK 127
7/20864 GK 43
7/21506 GK 50

Sayı : 30824082/610- 48987
Konu : Yazılı Soru Önergeleri

25 Subat 2020
.../.../2020

TÜRKİYE BÜYÜK MİLLET MECLİSİ BAŞKANLIĞINA

Milletvekillerimiz tarafından Cumhurbaşkanı Yardımcımız Sayın Fuat OKTAY'a yöneltilen, Cumhurbaşkanı Yardımcımızın da Bakanlığımız koordinatörlüğünde cevaplandırılmasını tensip ettikleri, ilişik listede; TBMM Esas numaraları, Bakanlığımıza geliş tarih-sayıları ile konuları belirtilen yazılı soru önergeleri incelenmiş olup, söz konusu önergelerde yer alan hususlara ilişkin cevaplarımız ekte sunulmuştur.

Bilgilerinizi ve gereğini arz ederim.

Murat KURUM
Bakan

EKLER:

- Liste (1 Adet- 1 Sayfa)
- Cevap Yazısı (3 Adet, 7 Sayfa)

DAĞITIM:

Gereği:

- TBMM Başkanlığına

Bilgi:

- Cumhurbaşkanı Yardımcılığına

T.C. ÇEVRE VE
ŞEHİRCİLİK BAKANLIĞI

İSTANBUL MİLLETVEKİLİ
SAYIN MEHMET BEKAROĞLU'NUN
TBMM 7/21506 ESAS SAYILI
YAZILI SORU ÖNERGESİNE DAİR
SORULAR VE CEVAPLARI

SORULAR:

Turizm kataloglarında "*Cennetin yeryüzündeki yansıması*" olarak tarif edilen Karadeniz yaylaları kaçak yapılaşmaya maruz kalmakta olup, doğallığını kaybetme tehlikesi ile karşı karşıyadır. Yöre insanı baharla birlikte hayvanlarını götürüp yazı geçirdiği yaylalarda, taş veya ahşaptan basit yayla evleri yapmaktaydı. Doğa ile uyumlu bu evler yalnızca, köylülerin birkaç aylık konaklama ihtiyacını karşılamakta iken ulaşım olanakları geliştikçe, modern inşaat malzemeleri yaylalara taşınmış, bu şekilde son yıllarda çok sayıda kaçak beton yapı yapılmıştır. Yeşil yol ise yaylaları bu anlamda daha da kırılgan hale getirmiştir. Birkaç ay konaklanan barakaların yanısıra yaylalarda betonarme ve katlı binalar baş göstermektedir. Mera ve yaylaların doğal yapısı kaçak yapılaşma nedeniyle giderek bozulmakta, türkülere konu olan yaylalar, özelliklerini ve güzelliklerini kaybetmektedir. Nihayetinde Sayın Cumhurbaşkanı 2017 yılında Rize'de yaptığı konuşmada, "*Allah'ın bize verdiği Ayder bambaşka ama biz Ayder'i kirlettik, rezil ettik. İnşallah buraların üzerinde devlet olarak duracağız ve bu yapılanmayla değil, kentsel dönüşüm değişimle şanına yakışır bir hale getireceğiz.*" demiştir.

Ne var ki, uygulama böyle olmamış, 18 Mayıs 2018 tarihinde 3194 sayılı İmar Kanununda yapılan değişiklikle kaçak yapılara af getiren İmar Barışı uygulaması ise **mera ve yaylaları kapsamadığı halde** yaylalardaki kaçak yapılaşmayı artırmıştır. Yaylalardaki yüzlerce kaçak yapı için imar barışı başvurusu yapıldığı, haber bültenlerine konu olmuştur. Başvuru sahiplerinin bir kısmına yapı kayıt belgesi verildiği, bu belgelerin bir bölümünün daha sonra iptal edildiği şeklinde haberler yayımlanmıştır.

4342 sayılı Mera Kanununun 4'üncü maddesine göre; mera ve ormanlık alanlarda hiçbir şekilde yapılaşmaya izin verilmemektedir. Yasa, buralarda yapılmış olan kaçak yapıların ise ayrıca bir karar almaksızın acilen yıkılmasını emretmektedir. Anında müdahale edip yıkılmadığı takdirde, kaçak yapıya meşruiyet kazandırıldığı izlenimi doğmakta ve yanlış emsal olmaktadır. Ayder ve Uzungöl, zamanında müdahale edilmediği için yerleşim yerlerine dönüşmüş, mera ve yayla vasfını kaybetmiş iki örnektir. Müdahale edip kaçak yapılar yıkılmadığı takdirde Karadeniz'deki birçok yayla aynı tehlike ile karşı karşıya kalacaktır. Muhtarların ve vatandaşların ifadeleri, ayrıca bizzat yaptığım tespitler, konuyla ilgili olarak CİMER'e yapılan başvurulara verilen acil yıkılması gerektiğine yönelik cevaplara rağmen kaçak yapıların yıkılmaması, mülki idare amirlerinin görevlerini ihmal ettiğini düşündürmektedir.

Rize Fındıklı Küçük Yayladaki kaçak yapılara ilişkin CİMER üzerinden yapılan şikâyete Rize İl Özel İdaresi İmar ve Kentsel İyileştirme Müdürlüğünce "Devletin hüküm ve tasarrufu altında bulunan mera, yaylak ve kışlaklarda, kaçak yapıya başlanıldığının bir şekilde ilgili idareye bildirilmesi veya yapılan kontrollerde kaçak inşaatın tespit edilmesi halinde bunlar 775 sayılı kanunun 18. Maddesi gereğince hiçbir karar alınmasına gerek kalmaksızın ilgili Mülki İdare Amirliğince derhal yıktırılacak, yıkımın gerçekleştirilmesinde araç, gereç ve makine teçhizatı Mülki İdare Amirliğince talep edilmesi halinde İl Özel İdaresince sağlanacaktır. Bu kapsamda kaçak yapılarla ilgili iş ve işlemlerin Fındıklı Kaymakamlığı tarafından yürütülmesi ve

neticelendirilmesi gerekmektedir." şeklinde cevap verilmesine karşın, kaçak yapıların yıkımının yapılmadığı tespit edilmiştir. Kaçak yapılara göz yumulması nedeniyle yaylalarımız kirlenmeye, rezil olmaya devam etmektedir.

Birçok olay var ama konuya açıklık getirmek amacıyla orman ve mera alanı için yine Rize'nin Fındıklı İlçesinden bir örnek vereceğim. Rize'nin Fındıklı İlçesi Yeni Mahalle ve Yeni Köy hudutları içinde bulunan Gebiyoni Mevkiinde bir vatandaş yıllar önce üç katlı bir bina yapmış ve 5 dönüm alanın etrafını dikenli telle çevirmiştir. İdarenin ve mahkemenin yıkım kararına rağmen bina yıllardır yıkılmamıştır. Bunun sorumluları elbette oranın mülkî idare amirleridir. Çok açık ki, görevlerini yapmamışlardır. Sadece bu örnek bile; ormanlarımıza, meralarımıza ve yaylalarımıza nasıl göz göre göre kıydığımızı, gelecek kuşaklara nasıl ihanet ettiğimizi ortaya koymaktadır.

Bu çerçevede;

1. Rize, Artvin, Trabzon, Giresun ve Ordu illerindeki mera ve yaylalarda kaç adet kaçak yapı tespit edilmiş, bunların kaç tanesi yıkılmıştır?
2. Söz konusu vilayetlerdeki mera ve yaylalarda bulunan kaç tane kaçak yapı için imar barışı başvurusunda bulunulmuştur? Bunlara yapı kayıt belgesi verilmiş midir? Verilmişse kaç tanesine verilmiş, sonradan kaç tanesinin yapı kayıt belgesi iptal edilmiş, kaç tanesi yıkılmıştır?
3. Rize İl Özel İdaresinin CİMER şikâyetine verdiği cevapta sorumluluğun Fındıklı Kaymakamlığında olduğu belirtilmektedir. Fındıklı Kaymakamlığı, kaçak yapıları yıkma görevini neden ihmal etmektedir? Valilikler bu konuda sorumluluktan arî midir?
4. Fındıklı Yeni Mahalle ve Yeni Köy sınırları içindeki Gebiyoni Mevkiinde yapılmış olan kaçak bina neden hâlâ yıkılmamıştır? Bu konuda görevini yapmayan İlçe Tarım ve Orman Şefi ile mülkî idare amirleri hakkında herhangi bir işlem yapmayı düşünüyor musunuz?
5. Sonuç itibarıyla Doğu Karadeniz yaylaları kirlenmeye ve rezil olmaya devam ettiğine göre; bunun tüm sorumluları hakkında işlem yapacak mısınız?
6. Yaylalardaki çarpık/kaçak yapılaşmayı önlemek için girişimleriniz ve projeleriniz var mı?

CEVAPLAR:

3194 sayılı İmar Kanunu'nun Geçici 16 ncı maddesi; afet risklerine hazırlık kapsamında ruhsatsız veya ruhsat ve eklerine aykırı yapıların kayıt altına alınması; böylece bu yapıların yıktırılıp yeniden yapılmasına veya kentsel dönüşüm uygulamasına kadar malikler ile idareler arasında imar mevzuatından kaynaklanan problemlerin ortadan kaldırılması, bir nevi imar barışının sağlanması amacıyla yürürlüğe konulmuştur.

Bu çerçevede, söz konusu Geçici 16 ncı maddenin (9). ve (11). fıkralarında Yapı Kayıt Belgesi alınamayacak alanlar ve yapılar belirtilmiş olup, belirtilen alanlar dışında kalan yapılardan Yapı Kayıt Belgesi alınabilecek olanlar 31/12/2017 tarihinden önce yapılan ruhsatsız veya ruhsat ve eklerine aykırı yapılardır.

Yapı Kayıt Belgesi, Geçici 16 ncı maddenin amir hükmü uyarınca, yapı sahibinin beyanına istinaden alınmakta olup, Yapı Kayıt Belgesi alınan yapılar, beyanların doğruluğu bakımından Bakanlığımız ve ilgili belediyelerce denetlenmektedir. Bu kapsamda, anılan söz konusu maddeye aykırı olarak 31/12/2017 tarihinden sonraki dönemlerdeki kaçak yapılaşma faaliyetlerinin tespiti ve engellenmesi amacıyla, Bakanlık Makamı Oluru ile Türkiye genelinde Bakanlık Müfettişleri görevlendirilmiştir. Bu çerçevede, 31/12/2017 tarihinden sonra yapıldığı tespit edilen yapılar hakkında 3194 sayılı Kanun'un ilgili maddeleri uyarınca işlem başlatılmakta ve sorumlular hakkında da suç duyurusunda bulunulmaktadır.

Diğer taraftan, Yapı Kayıt Belgesi sorgu sisteminden il bazındaki başvuru sayısı tespit edilebilmekte olup, Yapı Kayıt Sisteminde yapılan sorgulamada; Artvin İlinde 4.174, Rize İlinde 8.921, Ordu İlinde 15.502, Giresun İlinde 27.686, Trabzon İlinde 27.450 olmak üzere toplam 83.733 Hazine taşınmazı beyanıyla Yapı Kayıt Belgesi alındığı tespit edilmiştir.

Artvin İli sınırlarında doğal sit alanlarında 31.12.2017 sonrası tespiti yapılan imar barışına aykırılıklar kapsamında; Ardauç'ta 1 adet, Şavşat'ta 2 adet, Yusufeli'nde 3 adet olmak üzere

toplam 6 adet yapı tespit edilmiş olup bunların tamamı için suç duyurusunda bulunulmuştur. Bu yapılardan Şavşat'ta 1 adet, Yusufeli'nde 1 adet olmak üzere toplam 2 adet mevzuata aykırı yapının yıkımı gerçekleştirilmiştir.

Trabzon İli sınırları içinde 31.12.2017 tarihinden sonraki dönemde gerçekleşen kaçak yapılaşmalar ile ilgili yürütülen incelemeler kapsamında, bina, bina temeli, konteynır, baraka vb. kaçak yapıların yıkımı devam etmekte olup bu güne kadar; Çaykara'da 120, Maçka'da 11, Tonya'da 34, Akçaabat'da 3, Köprübaşı'nda 3 adet olmak üzere toplam 171 yapının 3 adetinin yıkımı gerçekleştirilmiştir.

Ayrıca, Trabzon Çevre ve Şehircilik İl Müdürlüğünce 110 adet yapı için suç duyurusunda bulunulmuştur. Suç duyurusunda bulunulan yapılarla ilgili 3194 sayılı İmar Kanunun 32. ve 42. Maddeleri uyarınca işlemlerin yapılmasına ilişkin yazışmalar devam etmektedir.

Uzungölde 119 adet izinsiz yapı tespit edilmiş olup, tamamı hakkında suç duyurusunda bulunulmuştur. Bunlardan 19 adeti hakkında belediyesince yıkım kararı alınmıştır, 6 adet yapının yapı kayıt belgesi iptal edilmiştir.

Giresun İl sınırları içinde yer alan doğal sit alanlarında 31/12/2017 sonrası tespiti yapılan izinsiz yapı işlemi Yağlıdere'de 56, Görele'de 25, Tirebolu'da 1, Merkez'de 5 olmak üzere toplam 87 adet yapı tespit edilmiş, 54 adet yıkım yapılmış, 17 adeti için suç duyurusu yapılmıştır.

Ordu İl sınırları içinde yer alan doğal sit alanlarında 31/12/2017 sonrası Fatsa'da 1 adet yapı tespit edilmiştir.

Rize İl sınırları içinde yer alan doğal sit alanlarında 31/12/2017 sonrası tespiti yapılan izinsiz yapı işlemi Çamlıhemşin'de 85, Ardeşen'de 10, İkizdere'de 9 olmak üzere toplam 104 adet yapı tespit edilmiştir. Bu yapıların tamamı için suç duyurusunda bulunulmuş, 46 adetinin yıkımı gerçekleştirilmiş, geri kalanının imar barışına aykırılık değerlendirme çalışmaları Rize İl Müdürlüğünce devam etmektedir.

Ayder Bölgesinde; İmar barışına aykırı 38 adet yapı tespit edilmiştir. Bunlardan 3 adetinin yapı kayıt belgesi aldığı görülmüştür. Tamamı için suç duyurusunda bulunulmuş, Rize Ayder Yaylasında bulunan 25 adet yapı kaldırılmıştır. Ardeşen Çamlıhemşin Hattında ise 40 adet mevzuata aykırı yapının yıkımı gerçekleşmiştir.

Tarım ve Orman Bakanlığı'ndan alınan bilgiye göre; Mera Mevzuatı gereği mera alanlarının amacı dışında kullanılması yasaktır. Aksi takdirde muhtarlar ve belediye başkanları, durumu derhal Tarım ve Orman Bakanlığı İl veya İlçe Müdürlüğüne, İl ve İlçe Müdürlükleri de Valilik veya Kaymakamlığa bildirmekle yükümlüdür. İlgili makamlarca 3091 sayılı Taşınmaz Mal Zilyetliğine Yapılan Tecavüzlerin Önlenmesi Hakkında Kanun ve 2886 sayılı Devlet İhale Kanununun 75'nci Maddesi uyarınca gerekli işlemler yapılmaktadır.